

Sörmlands museum
December 2024

REGION
SÖRMLAND

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
1.1 Sammanfattande analys.....	4
1.2 Arbete med att minska personal	4
2 Medborgarperspektivet	5
2.1 Politikens mål: Region Sörmland har en god, jämlik folkhälsa i syfte att bli Sveriges friskaste län.....	5
2.1.1 Verksamhetens mål: Kulturverksamheten bidrar till ett hållbart samhälle och individens utveckling genom möjlighet till skapande och deltagande i samhällslivet	5
2.2 Politikens mål: Region Sörmland är en livskraftig och levande region	5
2.2.1 Verksamhetens mål: Verksamheten bidrar till en attraktiv livsmiljö med god och jämlik tillgång till kultur, utbildning och friluftsliv	5
3 Verksamhetsperspektivet	6
3.1 Politikens mål: Region Sörmland har en hållbar kultur-, utbildnings-, folkbildnings- och friluftsverksamhet med god kvalitet och tillgänglighet.....	6
3.1.1 Verksamhetens mål: Kulturverksamheten bidrar till demokratisk utveckling genom att vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund	6
3.1.2 Verksamhetens mål: Kulturverksamheten innefattar mångsidiga kulturarv och mångfald samt arbetar utifrån olika perspektiv	6
3.2 Politikens mål: Region Sörmland tar tillvara digitaliseringens möjligheter	7
3.2.1 Verksamhetens mål: Verksamheten arbetar med att utveckla utbud och tillgänglighet via digitala plattformar och bidra till ökad digital delaktighet	7
3.3 Politikens mål: Region Sörmland arbetar för ökad jämlikhet	7
3.3.1 Verksamhetens mål: Verksamheten säkerställer ett systematiskt arbetssätt som tar hänsyn till diskrimineringsgrunderna	7
3.4 Politikens mål: Region Sörmland är klimatsmarta och använder sina resurser hållbart och effektivt	7
3.4.1 Verksamhetens mål: Verksamheten tillämpar ett cirkulärt förhållningssätt till produktion och konsumtion och gör medvetna val som stödjer hållbarhet	7
3.5 Politikens mål: Kultur & Utbildnings verksamheter har en effektiv och väl planerad verksamhet	8
3.5.1 Verksamhetens mål: Kultur & Utbildning har en effektiv och väl planerad verksamhet.....	8
4 Resursperspektivet	9
4.1 Politikens mål: Region Sörmland är en attraktiv arbetsgivare	9
4.1.1 Verksamhetens mål: Verksamheten präglas av ett engagerat ledar- och medarbetarskap	9
4.2 Politikens mål: Region Sörmland har en stark ekonomi i balans	9
4.2.1 Verksamhetens mål: Verksamheten arbetar för att behålla en stabil och långsiktig ekonomisk utveckling.	9
5 Resultaträkning	10
6 Uppföljning handlingsplan	11
6.1 Medborgarperspektivet.....	11
6.2 Verksamhetsperspektivet	16
6.3 Resursperspektivet	23

Bilagor

Bilaga 1: Förmögenhetsskada arbetsskada och tillbud 2024

1 Inledning

1.1 Sammanfattande analys

Stabil verksamhet, ekonomisk medvetenhet och restaurangen i ny regi

Museets verksamhet har under året gått enligt plan, med få och förhållandevis små undantag. Utställningsverksamheten och program har lockat 173 174 besökare respektive 31 355 deltagare. Stora publikdragare har varit utställningarna *NK:s möbler* och *Bryggda berättelser* i museihuset samt *Barnen på Nynäs* på Nynäs slott. Julmarknaden, Kulturkvällar och vernissager är populära arrangemang som också lockar stor publik. Museet har arbetat brett över hela länet med kurser, program och vandringsutställningar.

Kulturmiljöarbetet, uppdragsverksamheten och konsulentverksamheterna inom slöjd, bild och form har löpt enligt plan.

Museets digitala arbete är ett fortsatt framgångsrikt område. I Sveriges museers årliga rapport ligger Sörmlands museum på tredje plats över antalet digitala besök i samlingarna.

Ett projekt för att utveckla museets utbud gentemot skolan startade under året med en hittills framgångsrik pilot som innebär gratis skolprogram och busstransport för eleverna vilket möjliggjorts tack vare externt ekonomiskt stöd.

Beslut är fattat att kulturverksamheten på Nynäs ska övergå till museets regi. På grund av ekonomiska åtstramning är implementering uppskjuten.

Från och med 2025 övergår museets restaurang organisatoriskt till Regionservice. Samverkan mellan museet och Regionservice sker löpande.

Avvikelser mot plan är

Projektet *Historien i Sörmland* i Eskilstuna skjuts på framtiden tills Eskilstuna kommun kan delta i projektet.

Tänka med jorden. De tankar som fanns om att efter utvärdering utreda möjligheterna att permanenta projektet efter projekttidens slut har skrinlagts på grund av det ekonomiska läget.

1.2 Arbete med att minska personal

På Sörmlands museum pågår arbetet med att minska personal på kort och lång sikt. En pensionsavgång genomförs utan återbesättning under 2025. En rad medarbetare har gått ner i tid inför pension längre fram. Längre vab och sjukfrånvaro har inte ersatts och godkända tjänstetillsättningar har dragits ut i tid för att skapa extra ekonomiskt utrymme. Arbetet fortsätter 2025.

2 Medborgarperspektivet

2.1 Politikens mål: Region Sörmland har en god, jämlik folkhälsa i syfte att bli Sveriges friskaste län

2.1.1 Verksamhetens mål: Kulturverksamheten bidrar till ett hållbart samhälle och individens utveckling genom möjlighet till skapande och deltagande i samhällslivet

Sörmlands museum har under 2024 lyft angelägna och aktuella frågor, gett perspektiv på nutid och historia samt inspirerat till lärande, kritiskt tänkande, engagemang och handling. Museet arbetar för att alla medborgare ska kunna delta i museets aktiviteter och program.

Museet har producerat och öppnat nya utställningar, vidareutvecklat och uppdaterat befintliga i både museihuset i Nyköping, i Kungstornet, på Nynäs liksom på andra platser i länet.

Programutbudet rymmer aktiviteter från fördjupningskurser till Familjesöndagar. Några exempel är: *Kulturkvällar*, med visningar, föredrag, konserter, vänder sig primärt till den vuxna publiken, *Familjesöndagar* för barn med sina vuxna, *Crafterwork* för både vana slöjdare och nybörjare.

Skolprogrammen riktar sig till förskola, grundskola, gymnasium samt vuxenutbildningar och fyller en viktig roll för att människor ska ha möjlighet att delta i både skapande aktiviteter som i samtal om aktuella samhällsfrågor eller allmänmänskliga ämnen.

Utställningarnas olika teman attraherar olika målgrupper. Under 2024 visade Sörmlands museum till exempel *NK:s möbler*, en stor satsning och publiksuccé, *Slöjdsalong Sörmland*, *Tienhaara betyder vägska*, *Cosplay Chronicles* och *Solid Ground*. Det digitala utbudet har museet förstärkt.

Indikator	Utfall	Målvärde
 Antal besökare till museets totala verksamhet	2024 173 174 st	130 000 st

2.2 Politikens mål: Region Sörmland är en livskraftig och levande region

2.2.1 Verksamhetens mål: Verksamheten bidrar till en attraktiv livsmiljö med god och jämlik tillgång till kultur, utbildning och friluftsliv

Under året har invånare och besökare kunnat uppleva utställningar producerade av Sörmlands museum i länets alla kommuner samt digitalt. Utställningen *Bilder som berättar* genomfördes i fem kommuner, Vingåker, Flen, Trosa, Vagnhärad, Oxelösund. Digitalisering av utställningen *Historien i Sörmland* har fortsatt.

Museet genomförde en mängd olika aktiviteter och kulturupplevelser utomhus, utvecklade och producerade material så att människor skulle kunna uppleva visningar, kurser, konferenser och program digitalt. De olika formaten sänker trösklar och gör det möjligt för alla att delta i kulturlivet.

Med konsulentverksamheterna inom slöjd respektive bild och form stödjer museet yrkesverksamma inom dessa näringar runt om i länet.

Kulturmiljöarbetet har genomförts enligt plan. Rådgivning har skett till länets kommuner i detaljplane- och bygglovsfrågor. Dessutom har museet bistått privatpersoner med rådgivning kring byggnadsvård. Genom verksamheten inom kulturmiljöer bidrar museet till en levande och hållbar livsmiljö och region.

3 Verksamhetsperspektivet

3.1 Politikens mål: Region Sörmland har en hållbar kultur-, utbildnings-, folkbildnings- och friluftsverksamhet med god kvalitet och tillgänglighet

3.1.1 Verksamhetens mål: Kulturverksamheten bidrar till demokratisk utveckling genom att vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund

Museer åtnjuter ett mycket högt förtroende i samhället jämfört med andra branscher och institutioner. Därför är det centralt att Sörmlands museums verksamhet är kunskapsbaserad och vederhäftig, lyfter angelägna frågor, ger perspektiv på nutid och historia samt inspirerar till lärande, kritiskt tänkande, engagemang och handling. I såväl utställningar, program som i museets samlingar ska olika människors berättelser, röster och perspektiv rymmas.

Pedagogik kopplad till museets tillfälliga utställningar och *Berättande magasin* syftar till reflektion och lärande inom många olika områden. I verksamheten visar museet mångfacetterade berättelser från människor från olika tider, platser, sociala klasser och etniska tillhörigheter.

Med *Kulturkvällar* och programverksamhet har museet bjudit in alla generationer till samtal, lärande, deltagande och upplevelse på olika sätt.

Genom *Utställningstorget* har museet möjliggjort för privatpersoner, skolor och föreningar att lyfta olika angelägna frågor som har bäring på demokrati och mänskliga rättigheter.

3.1.2 Verksamhetens mål: Kulturverksamheten innefattar mångsidiga kulturarv och mångfald samt arbetar utifrån olika perspektiv

Museet har en viktig roll som mötesplats mellan grupper och individer med olika bakgrund, åsikter, intressen och kulturer. Därför skapar museet förutsättningar för att människor ska kunna ta del av varandras berättelser och världsbilder. Museet inspirerar även till att sörmlänningar själva bidrar med sina berättelser, föremål och foton. Detta är centralt för att samlingarna ska vara fortsatt relevant, rika och mångsidiga med bred representation och djup.

Museets utställningsverksamhet har berört och belyst en mängd olika teman och frågor: inom det kulturhistoriska fältet har museet arbetat med historiska och dagsaktuella perspektiv på bland annat möbelformgivning från NK:s verkstäder, på en av landets nationella minoriteter och att söka sitt tornedalska ursprung, på hur traditionellt hantverk och historiska dräkter möter nutida och innovativa kreationer samt hur ölen har producerats och konsumerats i Sörmland.

Inom bild och formområdet har museet visat bland annat målningar och modeller av miniatyrsambällen skapade av Andreas Glad, naturfotografi av Victor Hellros samt en utställning med verk av deltagarna i Konst 2 från Eskilstuna folkhögskola.

Verksamheterna inom slöjd, hantverk och byggnadsvård har arbetat med hållbar hemmiljö och hållbart byggande i form av utställningar, kursverksamhet och rådgivning till privatpersoner och kommuner.

Museets populära instagramkonto är kunskapspridande och har under året delat många berättelser om sörmlänningar förr och nu.

3.2 Politikens mål: Region Sörmland tar tillvara digitaliseringens möjligheter

3.2.1 Verksamhetens mål: Verksamheten arbetar med att utveckla utbud och tillgänglighet via digitala plattformar och bidra till ökad digital delaktighet

I nationella mätningar av digital tillgänglighet ligger Sörmlands museum mycket högt. Hemsidan är både en central kanal för kommunikation och en innehållsrik arena för museets utbud. Här finns fördjupande material, utställningar och möjligheter att söka i museets databas. Museet är aktivt på sociala medier, för att marknadsföra verksamheten och förmedla kunskap. Museets Instagram visar fotografier ur samlingarna och texter med olika teman. Facebookkontot är mer en marknadsföringskanal. Sökbarhet och nåbarhet på nätet utvecklas löpande.

Indikator	Utfall	Målvärde
 Antal besökare på Sörmlands museums hemsida	2024 427 809 st	200 000 st

3.3 Politikens mål: Region Sörmland arbetar för ökad jämlikhet

3.3.1 Verksamhetens mål: Verksamheten säkerställer ett systematiskt arbetssätt som tar hänsyn till diskrimineringsgrunderna

Sörmlands museum eftersträvar att människor ska ha likvärdiga möjligheter att ta del av och delta i museets verksamhet utifrån sina egna intressen och förutsättningar. Museet arbetar med att minimera trösklar och fysiska hinder för att personer med funktionsvariationer ska kunna delta, analogt och/eller digitalt. Program genomförs med varierat ämnesinnehåll, i olika format, på olika fysiska och digitala platser. I insamlingar och dokumentationer säkerställs att många olika människors perspektiv och röster finns med. *Berättande magasin* rymmer berättelser och perspektiv om och av många människor, inte sällan med kontrasterande världsbilder och uppfattningar. Museet lyfter frågor som belyser diskriminering och normer samt utmanar givna föreställningar om grupper och individer.

3.4 Politikens mål: Region Sörmland är klimatsmarta och använder sina resurser hållbart och effektivt

3.4.1 Verksamhetens mål: Verksamheten tillämpar ett cirkulärt förhållningssätt till produktion och konsumtion och gör medvetna val som stödjer hållbarhet

Sörmlands museums byggnad från 2018 är en av Regionen Sörmlands mest energieffektiva byggnader, arbetssätt och produktionsmetoder ses över löpande. Museets största klimatpåverkan sker genom transporterna inom länet som är nödvändiga för museets närvaro i alla kommuner. Museets restaurang tillämpar hållbara metoder för nyttjande av närproducerade råvaror och för återvinning.

Verkstäderna gör kloka materialval och återanvänder i så stor utsträckning som möjligt tidigare använt material och utställningsdelar. Bland annat återvänds delar av NK-utställningen i flera andra utställningar under året. Genom att belysa frågor som hållbarhet och återbruk i den museala verksamheten är museet en viktig pedagogisk aktör för att bidra till en mera hållbar värld.

3.5 Politikens mål: Kultur & Utbildnings verksamheter har en effektiv och väl planerad verksamhet

3.5.1 Verksamhetens mål: Kultur & Utbildning har en effektiv och väl planerad verksamhet

Museet fortsätter att effektivisera och tydliggöra ansvar, roller och arbetsprocesser.

4 Resursperspektivet

4.1 Politikens mål: Region Sörmland är en attraktiv arbetsgivare

4.1.1 Verksamhetens mål: Verksamheten präglas av ett engagerat ledar- och medarbetarskap

Både chefer och medarbetare är involverade i verksamhetens utveckling. Såväl interna utvecklingsbehov som externa förväntningar och krav identifieras löpande och förändringar genomförs i linje med dessa.

Antal tillsvidareanställda i december 2024 uppgick till 58 personer, en mer jämfört med december 2023. Detta beror på att museet ändrade anställningsform för två medarbetare, från visstidsansättning till tillsvidareanställning på deltid.

Antalet visstidsanställda är i december 2024 5, vilket är samma som föregående år i dec. Antalet totalt är 63 dec 2024, en mer än föregående år i dec.

Indikator	Utfall	Målvärde
 Sjukfrånvarotid i relation till ordinarie arbetstid	December 2024 3,01 %	Max 4,5 %

4.2 Politikens mål: Region Sörmland har en stark ekonomi i balans

4.2.1 Verksamhetens mål: Verksamheten arbetar för att behålla en stabil och långsiktig ekonomisk utveckling.

Sörmlands museum har under året arbetat med ekonomisk uppföljning och planering på alla nivåer. Museet hade 2024 en total budget på drygt 76 miljoner kronor, där regionen stod för cirka 60 %, staten cirka 14 % och Nyköpings kommun cirka 13 %. De största utgiftsposterna, och tillgångarna, är medarbetare, lokaler och drift. Museet driver en rad projekt med extern finansiering samt söker och får medel för särskilda insatser, bland annat från olika fonder och stiftelser samt från Kulturrådet. Ett långsiktigt samarbete har påbörjats med Sörmlands Sparbank som finansierar busstransporter av elever till museets skolprogram samt finansierar en permanent utställning som öppnar 2025. Under hösten har ett stort arbete gjorts inom regionens *arbete för en ekonomi i balans* inför 2025.

5 Resultaträkning

Tkr	Ack utfall	Ack budget	Diff	Budget helår	Prognos helår	Diff helår	Ack utfall fg år
Patient- Trafikant o andra avg	240	116	124	116	160	44	195
Försäljning inom reg verksamh.	1 842	2 300	-458	2 300	2 000	-300	1 330
Erhållen intern uppdragsers	46 316	45 934	382	45 934	45 934	0	46 048
Övriga intäkter	29 665	25 821	3 844	25 821	29 384	3 563	31 386
Verksamhetens intäkter	78 063	74 171	3 892	74 171	77 479	3 308	78 959
Personalkostnader	-40 592	-38 630	-1 962	-38 630	-39 653	-1 023	-40 765
Köpt verksamhet	-102	-353	251	-353	-278	75	-243
Lokalkostnader	-19 093	-18 488	-605	-18 488	-18 920	-432	-19 026
Övriga kostnader	-14 547	-12 971	-1 576	-12 971	-14 853	-1 882	-14 938
Avskrivningar	-3 230	-3 334	104	-3 334	-3 230	104	-3 366
Verksamhetens kostnader	-77 564	-73 776	-3 788	-73 776	-76 933	-3 157	-78 338
Verksamhetens nettokostnader	499	395	104	395	545	150	621
Finansiella kostnader	-382 tkr	-395 tkr	13 tkr	-395 tkr	-395 tkr	0 tkr	-225 tkr
Årets resultat	117	0	117	0	150	150	396

6 Uppföljning handlingsplan

6.1 Medborgarperspektivet

Handlingsplan	Start- och slutdatum
✓ En bred och varierad utställningsverksamhet i hela Sörmland	2024-01-01 2024-12-31

Sörmlands museum har under 2024 bedrivit en bred utställningsverksamhet inom olika genrer: kulturhistoria, konst, fotografi, slöjd och hantverk. Frågor och ämnen med både historisk och samtida kontexter har berörts, exempelvis svensk möbelformgivning, dräkter och textilt hantverk, hållbar utveckling, det sörmländska ölets historia och nationella minoriteter. Några av årets temporära utställningar i museihuset har varit:

- *NK:s möbler* - hantverket, designen, verkstäderna och varuhuset.
- *Tienhaara betyder vägsål* - en berättelse med fotografier om att söka sitt tornedalska ursprung.
- *Slöjdsalong Sörmland* - med 40-tal verk skapade av 31 sörmländska slöjdare.
- *Solid Ground* - målningar och modeller av Andreas Glad.
- *Cosplay Chronicles* - nio av Sveriges skickligaste cosplayare ställer ut sina kreationer tillsammans med dräkter och föremål ur museets samlingar.

Genom Utställningstorget erbjuder museet en öppen arena för skolor, föreningar, enskilda konstnärer, att ställa ut sina verk med stöd av museets utställningsproducenter. Museets basutställningar *Historiska ögonblick i Nyköping*, *Vara barn* samt basutställningarna i Kungstornet på Nyköpingshus *Schack och makt*, *Fursten* och *Fångar och korrektionshjon* har visats under året. Minnesutställningarna erbjuds äldreboenden gratis i hela länet.

Utställningar runt om i länet:

- *Livet på heden*, museet i Malmahed.
- *Trygga vikar och farliga grund*. Om hur havet utanför staden påverkat tillväxt, industri och vardag, Koordinaten i Oxelösund.
- *Fyll skafferiet*, om mathantverk och *Hållbara hus* om hållbart byggande, Nynäs slott.
- *Barnen på Nynäs*, en utställning för främst barn, både inomhus och utomhus på Nynäs slott.
- Museets basutställning utomhus *Historien i Sörmland* på 13 platser i länet.
- *Bilder som berättar*, sommarens fotoutställning i Vingåker, Flen, Trosa, Vagnhärad och Oxelösund. Med tema *Djur och människor*.
- Utställningen *Vad händer om ingen längre kan?* i vandringsformat har visats i Oxelösund, Katrineholm och Murberget.
- Utställningen *Älskade korg!* gick på vandring till Katrineholm och Borås.
- Utställningen *Hur mår du?* vandrade till Sancta Birgittas klostermuseum och till Vänermuseet i Lidköping.

✓ Tillgängliga samlingar	2024-01-01 2024-12-31
---------------------------------	--------------------------

I *Berättande magasin* har museet satt samman föremål, fotografier och arkivhandlingar som tillsammans gestaltar den sörmländska historien på ett pedagogiskt sätt. Museet erbjuder regelbundet visningar med olika teman så att besökarna kan komma nära samlingarna. De digitala stationerna utanför magasinen, där besökare kan botanisera på egen hand och fördjupa sig inom olika områden, har uppdaterats med nytt innehåll.

I Studierummet med bibliotek kan besökare studera samlingarna från både museet och Nyköpings kommun.

I databasen Sofie har föremål och fotografier registrerats löpande för att finnas tillgängliga för allmänheten via olika digitala kanaler, på museets hemsida *Utforska*, på museets Instagram samt i andra sociala medier.

Handlingsplan	Start- och slutdatum
 Kurser, program och aktiviteter för lärande och eget skapande	2024-01-01 2024-12-31
Program och kursverksamheten har varit bred och varierad och omfattat aktiviteter för bildning, lärande och nöje. <i>Kulturkvällar</i>, ett par gånger per termin, är ett etablerat och populärt koncept för den lokala publiken. Då erbjuder museet workshops i verkstäderna, visningar i <i>Berättande magasin</i> och i utställningar, konsert, teater, föredrag eller samtal samt öppet i restaurang och butik. Under 2024 justerades öppettiden från kl. 20.00 till 21.00. <i>Familjesöndagarna</i> för barn med sina vuxna har varit populära och välbesökta. Aktiviteterna i verkstäderna ger kunskap och skaparglädje och väcker nyfikenhet. <i>Studielådorna</i> erbjuds gratis till skolor och har varit uppbokade. <i>Julmarknaden</i> lockade nya publikgrupper, totalt cirka 7 500 besökare under en helg, som erbjöd bland annat försäljning av hantverk och mat, aktiviteter i verkstäderna, hästskjuts, sagoberättande och eldshow. Sommartid är museiparken en plats för spel, lek, prova-på aktiviteter med utgångspunkt i slöjd samt bild och form. 31 kurser har hållits i slöjd och byggnadsvård under året, på museet och i länet. Kurserna ger deltagarna fördjupade kunskaper inom olika hantverk och tekniker i både praktik och teori. De har ett tydligt hållbarhets- och miljöfokus och flera av byggnadsvårdskurserna hålls i anslutning till Nynäs och utställningen <i>Hållbara Hus</i>. Ett projekt för att utveckla utbudet gentemot skolan startade under året. Som del i detta inleddes en pilot i samarbete med Sörmlands Sparbank. Den innebär att banken finansierar busstransporter för elever i åk 6 i Nyköpings, Oxelösund, Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner till och från museet och museet genomför ett nytt skolprogram för eleverna. Både transport och program är gratis för skolorna. Förhoppningen är att piloten leder till ett långsiktigt samarbete. Det övergripande projektet kommer att pågå till 2026. Ett annat exempel på arbete för skolan är det årliga skolprojektet Callanderska gården i Mariefred för främst nyanlända barn och unga. Museet har samarbetat med Eskilstuna folkhögskola kring två läsårskurser i <i>Byggnadsvård och hållbart byggande</i>, för vilka vi hållit ett flertal föreläsningar och annan undervisning. Årets <i>Barkbåtsrace</i> genomfördes med rekordmånga 674 ekipage skapade av elever i årskurs fyra och med en högljudd och entusiastisk publik. Från och med 2025 arrangeras tävlingen av Nyköpings kommun. <i>Stora historiepriset</i> gick 2024 till Henrik Berggren, historiker, författare och journalist. Prisutdelning med samtal och mingel blev ett välbesökt arrangemang med drygt 100 personer på plats i Hörsalen. Visningar i <i>Berättande magasin</i> och i temporära utställningar har fortsatt efterfrågats och erbjudits publiken.	
 Historien i Sörmland	2024-01-01 2024-12-31
<i>Historien i Sörmland</i> (HiS), museets basutställning utomhus, finns på 13 platser i 8 kommuner. Materialet är också tillgängligt på webben. Projektet är i grunden ett samarbete mellan museet och respektive kommun, ofta även hembygdsföreningar och andra aktörer som Länsstyrelsen och intresseföreningar. I Malmköping ingår också Museet Malmahed. Löpande underhåll samt fortsatt koppling av nya pedagogiska program till HiS pågår. Planering av skyltprojekt i Eskilstuna avbröts på grund av sjukdom vid Eskilstuna stadsmuseum. Boken <i>Åkers bergslag - kanoner och krut</i>, gavs ut i början av året. Den omfattar en historisk fördjupning av platsen, kulturlandskapet, styckebruket och krutbruket.	
 Besöksmål i Sörmland	2024-01-01 2024-12-31

Sörmlands museum har ett nära samarbete med Sörmlands naturbruk och Nynäs slott: *Barnen på Nynäs*, en inomhusutställning och en fördjupande utomhusmiljö för barn och deras medföljande vuxna. Både inom- och utomhusmiljön bidrar till ett rikare besök och inspiration till ett hållbart liv samt förstärka viljan att återkomma till Nynäs. Projektet *Tänka med jorden*, ett 3-årigt samarbete mellan Sörmlands museum, Art Lab Gnesta och Nynäs/Sörmlands naturbruk, avslutades under året. Inom projektet har en konstnärlig verksamhet utvecklats på Nynäs baserat på ett samarbete mellan ungdomar, konstnärer och befintliga verksamheter. Utställningarna *Hållbara hus* om hållbart byggande och traditionellt bygghantverk och *Fyll skafferiet!* visades på Nynäs under sommaren. Utöver utställningarna har museet genomfört kurser och program på Nynäs.

På museet Malmahed i Flens kommun visades utställningen *Livet på heden* under sommaren. I Oxelösund visas den permanenta utställningen *Trygga vikar och farliga grund*. Flera vandringsutställningar har isats i länet och programverksamhet har genomförts. *Bilder som berättar* har visats i fem kommuner.

Besöksmål Sörmlands museum i Nyköping2024-01-01
2024-12-31

Museet är ett viktigt besöksmål med bred och varierad verksamhet. Under 2024 har 11 tillfälliga utställningar visats i museibyggnaden: *NK:s möbler*, *Näver*, *Dockan med stort B*, *Ur ugglornas dunkla skog*, *Bryggda berättelser*, *Solid Ground*, *Slöjdsalong Sörmland*, *I sista minuten*, *Cosplay Chronicles*, *Tienhaara betyder vägska*, *Nyköpings fotoklubb - 80 år av fotoglädje*. Programverksamheten med sk Kulturkvällar och ett antal event har lockat många olika besökare, exempelvis *Stora historiepriset*, julmarknad och vernissager.

Butikens sortiment som till stor del har sitt ursprung i museets samlingar och det sörmländska kulturarvet har under 2024 utvecklats med produkten "Forssa" som är en materialförpackning för tillverkning av sockor av ull. Mönstret till dem är inspirerat av en knutkorg från Forssa socken som finns i museets samlingar. En annan ny produkt är en skärsvarvad bordsflagga där den svenska flaggan vajar i vinden.

Museet strävar efter att vara en mötesplats för invånare och besökare, grupper och organisationer i regionen. En stor satsning var julmarknaden som museet arrangerade med 7 500 besökare, varav många förstagångsbesökare. Många företag och organisationer väljer att förlägga möten och konferenser på museet, under året hölls 345 konferenser i huset med totalt 8 865 deltagare.

Tre utställningar och en varierad programverksamhet i Kungstornet på Nyköpingshus gör platsen till ett av de mest kända turistmålen i Nyköping. Framför allt under sommarsäsongen besöktes utställningarna av både svenska och utländska turister.

Länsövergripande kulturmiljöarbete2024-01-01
2024-12-31

Museets verksamhet för kulturmiljöer har fokus dels på att bidra med utredningar, inventeringar, kulturmiljöanalyser, rådgivning och synpunkter till stöd för kommuner och länsstyrelsen. Lika viktigt är att bidra med råd och kunskap till fastighetsägare av olika slag och en bredare allmänhet. Därför arbetar museet utåtriktat mot medborgarna med rådgivning, visningar, föreläsningar, kurser och andra program. På grund av det ekonomiska läget utförs rådgivningen numera nästan uteslutande via e-post eller telefon. Under året har endast sju fysiska rådgivningsbesök kring byggnadsvårdsfrågor genomförts. Av dessa har fyra resulterat i mer omfattande skrivelser.

72 remisser och förfrågningar från kommuner och länsstyrelse har besvarats, i normalfallet efter ett besök på platsen. Yttrandena kan variera kraftigt i omfång, från ett enkelt *ingen erinran* till omfattande skrivelser som kräver platsbesök. Av remisserna kom 1 från länsstyrelsen och resterande rörde kommunala ärenden, framför allt bygglov, detaljplaner och översiktsplaner. Antalet remisser och förfrågningar varierar efter storlek på kommun, förändringstryck samt hur engagerade handläggarna är i kulturmiljöfrågor; Strängnäs 7, Nyköping 15, Flen 12, Gnesta 2, Katrineholm 14, Oxelösund 10 och Vingåker 11 ärenden. Att Eskilstuna, länets största kommun, inte hade något ärende beror på att länets enda kommunantikvarie finns här. Varför Trosa under året saknade ärenden är oklart.

Antikvarisk medverkan har utförts vid arbeten på byggnader som beviljats kulturmiljöbidrag från länsstyrelsen samt kyrkor och byggnadsminnen för att värna kulturmiljövärden i restaureringsprocessen. Antikvariska förundersökningar och kulturmiljöanalyser har utförts inför restaureringar eller förändringar av byggnader och bebyggelsemiljöer samt vård- och underhållsplaner som säkerställer ett långsiktigt underhåll av kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Regional utveckling av näringarna inom slöjd samt bild och form

2024-01-01
2024-12-31

Konsulenterna inom slöjd respektive bild och form har särskilda näringspolitiska uppdrag att på olika sätt främja yrkesverksamhet och stödja de professionella utövarna.

- Projektet KAKA (Konstpedagogiska akademien), ett samarbete mellan Sörmlands museum, Västra Götalandsregionen och Region Gävleborg med medel från Kulturrådet, gick in i sitt andra år.
- Fortsatt arbete med det befintliga slöjdarregistret för att nå ut och inventera vilka yrkesverksamma slöjdare/konsthantverkare som finns i länet och hur de kan ha ett utbyte med museet och varandra.
- Hantverkare och slöjdare i Sörmland ges möjlighet till utkomst genom att leda kurser i museets regi.
- KUP-nätverket (konsulenter och producenter), nätverksträffar med länets övriga kulturkonsulenter har hållits under året.
- *Kreativa händer* – enkätundersökning utfördes riktad till professionella slöjdare i de fem länen Örebro, Västmanlands, Uppsala, Sörmland och Stockholm
- Slöjdkonsulenterna har deltagit på Nämnden för hemslöjdsfrågors webinarier och håller kontakt med hemslöjdsconsulenter nationellt samt olika utbildningar och den ideella rörelsen.
- Bild och formkonsumenten håller kontakt med och söker aktivt nya kontakter med konstnärer i länet. Regelbundna nyhetsbrev med aktuell information skickas ut. Deltagande i det nationella nätverket för Sveriges konstkonsulenter samt på Statens konstråds konferenser. Deltagande i nationell arbetsgrupp för konstpedagogikfältet samt nätverk för utveckling av designområdet.
- Bild- och formkonsumenten medverkar som regionalt nodansvarig till det nationella arbetet inom området Gestaltad livsmiljö, samordnat av ArkDes. Samarbete om delat nodansvar har påbörjats med HRU på Region Sörmland. Kort information om arbetet med Gestaltad livsmiljö hölls vid den regionala plandagen för länets kommuner, länsstyrelsen och Region Sörmland inför den plandag under våren 2025 som kommer att ägnas helt åt Gestaltad livsmiljö.
- 12-13 september genomfördes *Konstdygnet* i Sörmland i ett samarbete med konstkonsulenterna från Uppsala, Västmanland och Örebro län samt Konstfrämjandet.
- Samarbete med Hemslöjdsföreningen Sörmland, bland annat kring textil- och täljakategorierna, samt kurser mm har fortsatt.
- Rådgivning och produktutveckling till museibutiken tillsammans med verksamma slöjdare har pågått.
- Förbättring av sömnadsbeskrivningar och materialsatser till Vingåkers- och Österåkersdräkten har fortsatt.
- Fördjupat planerings- och förändringsarbete inför Kuriosofestivalen 2025 har utförts med hjälp av extern resurs från Konstdepartementet.
- IASPIIS-residens på Mellösaverken med textilkonstnär Meghan Price från Kanada. Sörmlands museum samarbetspart i värdskapet. Föreläsning under Kulturkväll.
- Stöd till Konstföreningen Kraft och utställningen *Wild Clay* på Solparken i Katrineholm
- Deltagit i pilotstudien *Det handgjorda hemmet*, med ekonomiskt stöd av Nämnden För Hemslöjdsfrågor, som syftar till att i förlängningen främja slöjden och slöjdare lokalt, regionalt och nationellt.
- Inlett samarbete med slöjdkonsulenter på Örebro läns museums om att få sörmländska slöjdare att delta i ett residens i projektet *Vass och blodröda segel*.

Tillgänglighet

2024-01-01
2024-12-31

Under 2024 har museet fortsatt att utveckla tillgängligheten på de fysiska och digitala platser där verksamheten finns samt anpassat webbsidor och dokument till gällande riktlinjer. En betydande andel av Sörmlands invånare har inte svenska som modersmål varför översättning till andra språk görs efter behov. En textpolicy för utställningstexter, kommunikations-, och webbtexter har utformats för att ge medarbetarna vägledning i att skriva tydliga och lättbegripliga texter. Museihuset har hög tillgänglighetsanpassning efter funktionsvariationer som exempelvis hörselnedsättning eller fysiska begränsningar. Även syntolkning genomförs för att göra museet tillgängligt för fler.

Uppdragsverksamhet och externt finansierade uppdrag

2024-01-01
2024-12-31

Handlingsplan	Start- och slutdatum
Inom museets uppdragsverksamhet ingår olika typer av byggnadsvårds- och kulturmiljöuppdrag såsom t ex antikvarisk medverkan, antikvariska förundersökningar, kulturmiljöanalyser, vård- och underhållsplaner och olika typer av bebyggelseinventeringar. Museet driver också projekt som är finansierade med externa medel. Några av dessa har under 2024 varit: <i>Tänka med jorden</i> – Konstnärlig verksamhet på Nynäs tillsammans med Art Lab Gnesta, Nynäs slott, ungdomar och konstnärer. Årets konstnär Mariana Silva Varela (född 1973) har samarbetat med Gnesta Waldorfskola. Sörmlands museum har hållit i konst- och slöjdpedagogiska familjeaktiviteter under sommaren. <i>Vårda och visa hållristningar i Södermanlands län</i> - långsiktigt vård-/skötselarbete av hållristningarna vid Släbro, Ullevi, och Koppartorp samt kunskapsuppbyggande-, förmedlings- och skolverksamhet. Under 2024 har: visningar och program genomförts, vård och förvaltning fortsatt, analog och digital förmedling utvecklats. Extra medel för inköp av täckningsmaterial samt analys av 3D-dokumentation för Karlberg, Koppartorp och Ullevi har utverkats.	
✓ Kommundialog	2024-01-01 2024-12-31
Dialog med länets kommuner har fortsatt för att utveckla samverkansformerna. Museet har bland annat samarbetat med Kulturskolan Flen och med Träffpunkten Eskilstuna och ordnat workshops i slöjd och konst för ungdomar mellan 12-18 år. Projektet <i>Bilder som berättar</i> involverar årligen 3-5 av länets kommuner. Detta år var temat Djur och människor i Sörmland och utställningen sattes upp i Flen, Oxelösund, Vingåker, Trosa, Vagnhärad. Dialog sker i samband med kulturplan Sörmland som beslutades våren 2022 och därefter tillhörande aktivitetsplan. En översyn av avtalet med Nyköpings kommun pågår.	

6.2 Verksamhetsperspektivet

Handlingsplan	Start- och slutdatum
✓ Digitalt utbud för tillgänglighet och sökbarhet	2021-01-31 2024-12-31
Museet har fortsatt att utveckla tillgängligheten och sökbarheten och är efter det särskilda utvecklingsbidraget från regionledningen 2022 på en ny och högre nivå vad gäller både processer, genomförande och utfall. Digitisering av museets samlingar, främst analoga fotografier, fortgår. Digitalisering av utställningen <i>Historien i Sörmland</i> har fortsatt liksom arbetet med att utveckla sökbarhet och nåbarhet på nätet. Ett digitalt kartbord har utvecklats på Multeum i Strängnäs. Under 2024 har museet fortsatt att producera och publicera filmer och berättelser, dels som en del i utställningarnas förmedling, dels för att kunna nås i våra digitala kanaler. Audioguider och översättning till andra språk än svenska ökar tillgängligheten ytterligare.	
✓ Tillgängliga samlingar	2024-01-01 2024-12-31

I *Berättande magasin* har museet satt samman föremål, fotografier och arkivhandlingar som tillsammans gestaltar den sörmländska historien på ett pedagogiskt sätt. Museet erbjuder regelbundet visningar med olika teman så att besökarna kan komma nära samlingarna. De digitala stationerna utanför magasinen, där besökare kan botanisera på egen hand och fördjupa sig inom olika områden, har uppdaterats med nytt innehåll.

Studierummet med bibliotek har möjliggjort för besökare att studera samlingarna från både museet och Nyköpings kommun.

I databasen Sofie har föremål och fotografier registrerats löpande för att finnas tillgängliga för allmänheten via olika digitala kanaler, på museets hemsida *Utforska*, på museets Instagram samt i andra sociala medier.

Stora historiepriset2024-01-01
2024-12-31

Stora historiepriset - Sveriges största historiepris - delades ut under en ceremoni på Sörmlands museum den 9 september. 2024 års pris gick till Henrik Berggren, historiker, författare och journalist. Cirka 100 personer deltog i eventet. Priset delas ut av Sörmlands museum och Nyköpings kultur- och fritidsnämnd till historiker eller annan, som lyckats föra ut historiska kunskaper i en vidare krets så att intresset för ämnet ökat. I juryns motivering står: *Hos Henrik Berggren förenas på bästa sätt historikerns källkritiska blick med journalistens kvicka penna och folkbildarens berättarlust.*

Forskning och kunskapsupbyggnad2024-01-01
2024-12-31

I utställningsprojekt och insamlingsprojekt genomförs systematisk research och faktainsamling. Samarbeten med universiteten finns inom ramen för projekten *Vårda och visa hållristningar* där flera hållristningslokaler blivit fotogrammetriskt dokumenterade genom ett samarbete med Göteborgs universitet.

Det har bäring på både museets butikssortiment, det sörmländska kulturarvet och museets samlingar. Projektet har gett en historisk kontext till en av butikens mest populära produkter genom att det har undersökt och dokumenterat hur Hertig Karls glasen tillverkades på 1580-talet.

Forskningsprojektet kring hertig Karls glas är slutförd. Projektet har resulterat i en samlad rapport över arkeologi, tillverkningsmetoder samt kopietillverkning. Projektet har visat att det finns en koppling mellan hyttplatsen vid Stora Glashyttan och Nyköpingshus. Den beskriver tillverkningsmetoder och hantverkskunskap som man tros ha använt år 1580. För första gången har kopietillverkning av dessa glas dokumenterats vilket bidrar till ny kunskap och ökad förståelsen för det immateriella kulturarv som glasblåsningen av Hertig Karls glas är.

Ett projekt kring möbeltillverkare i Sörmland fortgår och presenteras i en bok under 2026.

Maria Pavlovna. Under året startade forskning och fördjupning i utställningsprojekt om Maria Pavlovna, svensk prinsessa, rysk storfurstinna samt hertiginna av Sörmland. Hon var under en tid gift med Prins Wilhelm och de bodde på Stenhammars slott i Sörmland. Museet har en ansevärd samling föremål och dräkter efter prinsessan. Under 2025 sker urval, förproduktion och textproduktion. Projektet har initierats av curator, modevetare och journalist Susanna Strömquist. Utställningen öppnar 2026 och kommer att visa en stor textil skatt av mode och broderi.

Hållbar utveckling2024-01-01
2024-12-31

Utställningen *Hållbara hus* visas på Nynäs. Ett mycket aktivt återbruk genomfördes i utställningen *Barnen på Nynäs*. I samarbete med Eskilstuna folkhögskola bedrivs utbildningen Byggnadsvård och hållbart byggande. En stor del av museets kursutbud inom slöjd- och byggnadsvård har fokuserat på hållbara tekniker och hållbar utveckling. Projektet *Tänka med jorden* har haft starkt fokus på konstnärliga processer i naturmaterial och människans förhållande till jorden, ekologi och biologisk mångfald.

Utställningen *Vad händer om ingen längre kan?* visades på Folk och Kultur i Eskilstuna, på Sörmlands museum, i Katrineholm och Oxelösund. Utställningen *Älskade korg* har visats på ett flertal platser i landet.

Projektet *Det handgjorda hemmet*, är ett samarbete mellan slöjdekonsulenter i Sörmland, Västra Götaland och Västerbotten. Under 2024 genomfördes en förstudie med stöd från Nämnden för Hemslojdsfrågor och medel har dessutom beviljats för att fortsätta arbetet under 2025.

Immateriellt kulturarv inom slöjd och hantverk2024-01-01
2024-12-31

Utställningen *Vad händer om ingen längre kan?* en utställning om slöjd, hantverk och immateriellt kulturarv, har under året stått i Eskilstuna, Nyköping, Katrineholm och Oxelösund

Vandringsutställningen *Älskade korg!* visades i Ronneby, Katrineholm, Borås, Härnösand och Lidköping

Långsiktig och systematisk samlingsförvaltning2024-01-01
2024-12-31

Samlingsförvaltning innebär att långsiktigt och systematiskt bevara, utveckla, strukturera, dokumentera och använda samlingarna. Många olika människor och grupper ska vara representerade. Det innebär att museet både tar emot donationer från allmänheten och genomför riktade insatser för att komplettera samlingarna med de berättelser, perspektiv och källor som saknas. Under 2024 satsade museet på följande riktade insamlingar och dokumentationer:

Kjesäter och Eckersta (fortsättning): Kjesäter var mottagningscentral för norska flyktingar under andra världskriget och för polska judinnor efter andra världskriget. Eckersta var ett norskt utbildningsläger där normän under andra världskriget skulle utbildas för att kunna göra motstånd mot den tyska ockupationen i Norge. Museet har fortsatt att samla in fotografier, dokument och knyta kontakt till möjliga tidsvittnen eller personer med kunskap om verksamheterna. Materialet blir en del av samlingarna och underlag för en kommande utställning om andra världskriget.

Valdemar och Nina Langlets insatser under andra världskriget (fortsättning): Paret Langlet från Sörmland arbetade under andra världskrigets slut i Ungern för svenska Röda Korset med att rädda ungerska judar från nazisterna. De försökte utfärda skyddsbrev och föra förföljda utomlands. Huset och torpet där Valdemar växte upp i Sörmland finns kvar. Även släktingar och bekanta finns vid liv. Museet har fortsatt samla in berättelser, dokument och foton och skapa kontakter till personer som har forskat kring temat. Målet är att uppmärksamma parets humanitära insatser i samlingarna och som del av en kommande utställning om andra världskriget.

Löpande arbetsuppgifter som inmärkning och registrering av objekt har fortgått enligt plan. Magasinsplaceringar för nyinkomna föremål togs fram och kodades in i databasen Sofie. Några ytor gestaltades om och nya föremål och samlingar tillfördes och kunde presenteras för publiken. Skadedjurskontroll och förebyggande konservering genomfördes regelbundet enligt schema.

Arbetet med att upprätthålla samlingarnas säkerhet och att besvara förfrågningar från forskare och allmänheten kring kulturhistoria kopplade till museets samlingar fortsatte. Restvärdesräddningsarbetet drevs vidare, bl.a. genom framtagning av två nya akutvagnar och uppdateringen av de olika objektens och samlingars prioritering.

En bred och varierad utställningsverksamhet i hela Sörmland2024-01-01
2024-12-31

Sörmlands museum har under 2024 bedrivit en bred utställningsverksamhet inom olika genrer: kulturhistoria, konst, fotografi, slöjd och hantverk. Frågor och ämnen med både historisk och samtida kontexter har berörts, exempelvis svensk möbelformgivning, dräkter och textilt hantverk, hållbar utveckling, det sörmländska ölets historia och nationella minoriteter.

Några av årets temporära utställningar i museihuset har varit:

- *NK:s möbler* - hantverket, designen, verkstäderna och varuhuset.
- *Tienhaara betyder vägsål* - en berättelse med fotografier om att söka sitt tornedalska ursprung.
- *Slöjdsalong Sörmland* - med 40-tal verk skapade av 31 sörmländska slöjdare.
- *Solid Ground* - målningar och modeller av Andreas Glad.
- *Cosplay Chronicles* - nio av Sveriges skickligaste cosplayare ställer ut sina kreaturer tillsammans med dräkter och föremål ur museets samlingar.

Genom Utställningstorget erbjuder museet en öppen arena för skolor, föreningar, enskilda konstnärer, att ställa ut sina verk med stöd av museets utställningsproducenter. Museets basutställningar *Historiska ögonblick i Nyköping*, *Vara barn* samt basutställningarna i Kungstornet på Nyköpingshus *Schack och makt*, *Fursten* och *Fångar och korrekshjon* har visats under året.

Utställningar runt om i länet:

- *Livet på heden*, museet i Malmahed.
- *Trygga vikar och farliga grund*. Om hur havet utanför staden påverkat tillväxt, industri och vardag, Koordinaten i Oxelösund.
- *Fyll skafferiet*, om mathantverk och *Hållbara hus* om hållbart byggande, Nynäs slott.
- *Barnen på Nynäs*, en utställning för främst barn, både inomhus och utomhus på Nynäs slott.
- Museets basutställning utomhus *Historien i Sörmland* på 13 platser i länet.
- *Bilder som berättar*, sommarens fotoutställning i Vingåker, Flen, Trosa, Vagnhärad och Oxelösund. Med tema *Djur och människor*.
- Utställningen *Vad händer om ingen längre kan?* i vandringsformat har visats i Oxelösund, Katrineholm och Murberget.
- Utställningen *Älskade korg!* gick på vandring till Katrineholm och Borås.
- Utställningen *Hur mår du?* gick på vandring till Sancta Birgittas klostermuseum och till Vänermuseum i Lidköping.

Minnesutställningarna som erbjuds äldreboenden gratis i hela länet har varit fortsatt populära.

NK:s verkstäder

2024-01-01
2024-12-31

Utställningen NK:s möbler stängde i mars 2024. Det är den enskilt största satsningen som museet har gjort sedan öppningen av det nya museihuset 2018. Utställningen genererade besöksrekord och en avsevärt högre kännedom om museet nationellt. Produktion av en mindre, permanent, utställning pågår som uppföljning till succén. Förstudie har gjorts och ritningar är framtagna med externa medel. Utställningen får finansiellt stöd från Sparbanken Sörmland och öppnar hösten 2025.

Tillgänglighet

2024-01-01
2024-12-31

Under 2024 har museet fortsatt att utveckla tillgängligheten på de fysiska och digitala platser där verksamheten finns samt anpassat webbsidor och dokument till gällande riktlinjer. En betydande andel av Sörmlands invånare har inte svenska som modersmål varför översättning till andra språk görs efter behov. En textpolicy för utställningstexter, kommunikations-, och webbtexter har utformats för att ge medarbetarna vägledning i att skriva tydliga och lättbegripliga texter. Museihuset har hög tillgänglighetsanpassning efter funktionsvariationer som exempelvis hörselnedsättning eller fysiska begränsningar. Även syntolkning genomförs för att göra museet tillgängligt för fler.

Projekt barn och ungas rätt till kultur2024-01-01
2024-12-31

I de nationella kulturpolitiska målen uppmärksammas barn och ungas rätt till kultur särskilt. Genom museets skolprogram nås barn som har ingen eller begränsad möjlighet att på eget initiativ ta del av det kulturutbud som finns. Under 2024 formaliserades ett strategiskt projekt för att utveckla utbudet gentemot skolan för att fler skolor ska boka programmen och fler elever nås. Ett delprojekt är samarbetet med Sörmlands Sparbank som finansierar busstransporter till och från och museets skolprogram i museihuset.

Museet har även genomfört program för barn och unga på deras fritid. *Familjesöndagarna* är ett återkommande program för yngre barn med sina vuxna.

Museet har flera utställningar som vänder sig primärt till barn och unga: *Barnen på Nynäs* på Nynäs och utställningen *Vara barn* i museibyggnaden har utvecklats. Under året öppnade *Cosplay Chronicles* - ett utställningsprojekt som både vänder sig till en ung publik och innebär ett samarbete med unga medproducenter. Utveckling av lekmiljön i museiparken fortgår enligt plan.

En av museets pedagoger har särskilt uppdrag att utveckla kunskapen internt om Barnkonventionen och barns rättigheter.

Utställningstorget2024-01-01
2024-12-31

Genom *Utställningstorget* erbjuder museet en öppen arena för skolor, föreningar, enskilda konstnärer, att ställa ut sina verk med stöd av museets utställningsproducenter. Under året visades:

- *Nyköpings fotoklubb - 80 år av fotoglädje*
- *I sista minuten* - konstutställning med verk av deltagare i konstutbildningen vid Eskilstuna folkhögskola.
- *Ur ugglornas dunkla skog* - naturfotografi av Victor Hellros
- *Barbie - dockan med stort B*. En unik samling Barbie-dockor från en sörmländsk samlare.

Tänka med jorden. År tre av tre.2022-01-01
2024-12-31

Projektet *Tänka med jorden*, ett 3-årigt samarbete mellan Sörmlands museum, Art Lab Gnesta och Nynäs/Sörmlands naturbruk, avslutades under året. Inom projektet som startade 2021 har konstnärlig verksamhet utvecklats på Nynäs baserat på ett samarbete mellan ungdomar, konstnärer och befintliga verksamheter. Under 2024 har konstnär Mariana Silva Varela (född 1973) samarbetat med Gnesta Waldorfskola och Sörmlands museum har hållit i konst- och slöjdpedagogiska familjeaktiviteter under sommaren. De tankar som fanns om att efter utvärdering utreda möjligheterna att permanenta projektet efter projekttidens slut har skrinlagts på grund av det ekonomiska läget.

Bryggda berättelser2023-01-01
2024-09-08

Bryggda berättelser handlade om ölets historia, människors ölkonsumtion under olika tider, hemmabryggnings och ölindustri. Utställningen visades under 2024.

Handlingsplan	Start- och slutdatum
 Bilder som berättar, tema Människor och djur	2024-05-25 2024-09-22
Utställningen med fotografier utomhus på tema <i>Djur och människor</i> genomfördes enligt plan i fem kommuner: Vingåker, Flen, Trosa, Vagnhärad och Oxelösund.	
 Kurser, program och aktiviteter för lärande och eget skapande	2024-01-01 2024-12-31
Program och kursverksamheten har varit bred och varierad och omfattat aktiviteter för bildning, lärande och nöje. <i>Kulturkvällar</i>, ett par gånger per termin, är ett etablerat och populärt koncept för den lokala publiken. Då erbjuder museet workshops i verkstäderna, visningar i <i>Berättande magasin</i> och i utställningar, konsert, teater, föredrag eller samtal samt öppet i restaurang och butik. Under 2024 justerades öppettiden från kl. 20.00 till 21.00. <i>Familjesöndagarna</i> för barn med sina vuxna har fortsatt varit populära och välbesökta. Aktiviteterna i verkstäderna ger kunskap och skaparglädje och väcker nyfikenhet. <i>Studielådorna</i> på olika teman erbjuds gratis till skolor och har varit fortsatt uppbokade. <i>Julmarknaden</i> lockade nya publikgrupper, totalt cirka 7 500 besökare under en helg, som erbjöd bland annat försäljning av hantverk och mat, aktiviteter i verkstäderna, hästskjuts, sagoberättande och eldshow. Under sommaren var museiparken en plats för spel, lek, prova-på aktiviteter med utgångspunkt i primärt slöjd samt bild och form. 31 kurser har hållits i slöjd och byggnadsvård under året, på museet och i länet. Kurserna ger deltagarna fördjupade kunskaper inom olika hantverk och tekniker i både praktik och teori. De har ett tydligt hållbarhets- och miljöfokus och flera av byggnadsvårdskurserna hålls i anslutning till Nynäs och utställningen <i>Hållbara Hus</i>. Ett projekt för att utveckla utbudet gentemot skolan startade under året. Som del i detta inleddes en pilot i samarbete med Sörmlands Sparbank. Den innebär att banken finansierar busstransporter för elever i åk 6 i Nyköpings, Oxelösund, Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner till och från museet och museet genomför ett nytt skolprogram för eleverna. Både transport och program är gratis för skolorna. Förhoppningen är att piloten leder till ett långsiktigt samarbete. Det övergripande projektet kommer att pågå till 2026. Ett annat exempel på arbete för skolan är det årliga skolprojektet Callanderska gården i Mariefred för främst nyanlända barn och unga. Museet har samarbetat med Eskilstuna folkhögskola kring två läsårskurser i <i>Byggnadsvård och hållbart byggnad</i>, för vilka vi hållit ett flertal föreläsningar och annan undervisning. Årets <i>Barkbåtssrace</i> genomfördes med rekordmånga 674 ekipage skapade av elever i årskurs fyra och med en högljudd och entusiastisk publik. Från och med 2025 arrangeras tävlingen av Nyköpings kommun. <i>Stora historiepriset</i> gick 2024 till Henrik Berggren, historiker, författare och journalist. Prisutdelning med samtal och mingel blev ett välbesökt arrangemang med drygt 100 personer på plats i Hörsalen. Visningar i <i>Berättande magasin</i> och i temporära utställningar har fortsatt efterfrågats och erbjudits publiken,	
 Utställning Näver - det beresta materialet	2023-01-01 2024-01-21
Genomförd enligt plan. En vandringsutställning av producenterna Kerstin Sylwan från Design stories och slöjdaren Bror Forslund som givits regionala tillägg från samlingarna på Sörmlands museum. Kurser och workshops under utställningsperioden.	
 Slöjdsalong Sörmland 2024	2023-01-01 2025-12-31

Pågår enligt plan in i 2025.

Syftet med *Slöjdsalong Sörmland*, är att ge publiken möjlighet att uppleva bredden av uttryck inom slöjdområdet, inspirera till eget skapande samt ge verksamma inom fältet möjlighet att visa upp sitt arbete. Slöjdare helt eller delvis bosatta i länet bjöds in att söka till salongen med max tre bidrag. En namnkunnig jury gjorde ett urval som fick ingå i utställningen.

Hållbara hus

2024-01-01
2024-12-31

Hållbara Hus har visats på Nynäs enligt plan. Utställningen lyfter fram vad det framtida och mer hållbara byggandet kan lära från traditionell byggnadsvård och traditionellt bygghantverk. I utställningen kan besökare uppleva naturmaterial som har en försvinnande liten miljöpåverkan vid framställning samtidigt som de har en mycket lång livslängd.

Cosplay

2023-11-23
2025-09-14

Pågår enligt plan. I utställningen *Cosplay Chronicles* visar nio av Sveriges skickligaste cosplayare sina fantasifulla kreationer sida vid sida med historiska dräkter och föremål ur Sörmlands museums samlingar. På detta vis möts traditionellt hantverk med innovativa tolkningar, tekniker och material.

Cosplay, en förkortning av costume play, innebär att personer skapar och bär kostymer för att gestalta karaktärer från olika science fiction-dimensioner och fantasyvärldar. Cosplay är en konstform, en gemenskap och en livsstil som under de senaste åren fått global popularitet.

Andreas Glad - målningar och modeller

2024-04-20
2024-09-15

Genomförd enligt plan. *Solid Ground* - målningar och modeller av Andreas Glad.

En konstutställning där Andreas Glads måleri utgår från detaljrikt uppbyggda modeller av olika miljöer. Med stor omsorg avbildar han dessa folktomma miniatyrvärldar med hisnande exakthet. Målningarna öppnar för frågor om människans plats och påverkan på sin omvärld. Men i den omsorgsfulla tekniken och arbetsprocessen bakom verken vilar också något hoppfullt.

Ripsa

2023-11-21
2026-01-31

Ebba von Eckermann. Handvävt mode från Sörmland till Amerika

Pågår enligt plan. Under 2024 har utställningen utformats, texter och bilder producerats och bygge pågår. Boken med samma namn är i sin slutredigering. Våren 2025 öppnar den största utställningen hittills om Ebba von Eckermann Textilier. Utställningen tar ett helhetsgrepp på historien om det sörmländska företaget, som så småningom nådde ut till modets världsmetropoler. Utställningen på Sörmlands museum kureras av modejournalisten Lotta Lewenhaupt och scenografen Anna Bergman Jurell som även är utställningens formgivare.

Tienhaara/Vägsäl

2024-01-01
2025-02-02

Handlingsplan

Start- och
slutdatum

Tienhaara betyder vägsål. Fotografi och text av Jessica Segerberg

Pågår enligt plan.

Den 2 juli 2022 börjar fotografen Jessica Segerberg en 195 mil lång resa på cykel. Tältet är packat. Kameran följer med. Startpunkten är Nyköping och målet är Tarendö i Tornedalen. Resan kom att ta åtta veckor. *Tienhaara betyder vägsål* är en poetisk utställning om sökandet efter en plats. En berättelse om längtan bort och hem, om språk och tystnad, om rötter och rotlöshet. Om att väva in sig själv i ett sammanhang genom tid och rum. Utställningen är tvåspråkig – på både svenska och minoritetsspråket meänkieli.

Planering, samordning- och uppföljning

2024-01-01
2024-12-31

Pågår enligt plan. Museet har fortsatt att löpande utveckla processer och rutiner, både för det interna arbetet och för samarbeten med externa parter. Under 2024 utvecklades arbetet med att utvärdera och förankra resultat från genomförd verksamhet.

Mathantverk

2024-01-01
2024-12-31

Projekt Mathantverk var ett samarbete med Sörmlands naturbruk i projektform med fokus på mathantverk, folkhälsa och hållbar utveckling där restaurangen som drivs av museet ingick. Från och med 2025 övergår restaurangen till Regionens service varför projektet avslutas. Ämnet mathantverk är emellertid en viktig del i kulturhistorien och ämnet kommer fortsatt att tas upp i program och utställningar.

Hållbara tekniker och materialval samt klimatsmart fastighetsförvaltning

2023-01-01
2024-12-31

Sörmlands museum

Pågår enligt plan. För verksamheten i Sörmlands museums verkstäder arbetar museet hållbart genom att göra kloka materialval och återanvända så mycket av tidigare använt material som möjligt. Genom att fokusera på återbruk och hållbarhet i programverksamhet och utställningar blir museet en viktig pedagogisk aktör i arbetet för en hållbarare värld samtidigt som museet sparar på befintliga resurser. Under 2024 är utställningarna *Hållbara hus*, *Hållbart hemma* och *Fyll skafferiet!* konkreta exempel.

I utställningen *Barnen på Nynäs* som öppnade våren 2023 har återbruk utgjort cirka 90 procent av produktionen.

Byggnadsvården arbetar målmedvetet för att bevara, underhålla och återbruka den befintliga bebyggelsen för att därigenom minska resursslöseri och klimatbelastning. Museet ger råd, håller kurser om klimatsmarta byggnadsmaterial, konstruktioner och tekniker. Inom slöjden står naturmaterial, återbruk samt att sprida kunskap om att lappa och laga i fokus. Något som speglas i programverksamhet, kursutbud och utställningar.

Museet undviker generellt engångsartiklar, har en klimatsmart fastighetsförvaltning och museets hus har högsta klimatklassning. Vid varje upphandling ingår hållbarhet som ett skall-krav på leverantörerna.

6.3 Resursperspektivet

Handlingsplan

Start- och
slutdatum

Museet arbetar för en ekonomi i balans

2024-01-01
2024-12-31

Handlingsplan**Start- och
slutdatum**

Museet arbetar för en ekonomi i balans. Externa medel från stiftelser och fonder söks där detta är möjligt. Sörmlands Sparbank finansierar delar av skoprogramsverksamheten. Verksamheten drivs med hög ekonomisk medvetenhet.

Bokslut 2024		Bilaga 1			
		Förmögenhetsskada, arbetsskada och tillbud			
Verksamhetsområde/verksamhet: Kultur & Utbildning Sörmland Sörmlands museum		Period Bokslut			
Skadans art	Antal händelser				
	Förmögenhetsskada (regionens egendom)	Arbetsskada		Summa arbets-skador	Tillbud
		Med sjukfrån-varo	Utan sjukfrån-varo		
Bemannig					
Allergisk reaktion					
Skada på grund av lokal/utrustning					1
Direktkontakt med kroppsvätskor					
Fukt och mögel					1
Fysisk belastning					
Färdolycksfall					
Hot					2
Våld					
Kemikalier/värme/kyla					1
Klämskada					
Konflikt					
Mobbing					
Psykisk belastning					
Skada vid fall/halka					1
Skada vid lyft					
Skada annat					
Stick/skärskador			1		1
Trakasserier					
Brand					
Inbrott					
Stöld					1
Miljö					1
TOTALT			1		9